

SUHTEELLISUUDEN PARANTAMINEN EDUSKUNTAVAALEISSA

Tiivistelmä

Eduskuntavaalien suhteellisuuden parantamiseksi esitellään neljä mallia:

- A) Vaalipiirirajoja muutettaisiin siten, että Uudenmaan vaalipiiri jaettaisiin kahtia ja Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit (tai vain kaksi ensin mainittua) yhdistettäisiin;
- B) Kahdesta vierekkäisestä vaalipiiristä muodostettaisiin tarvittaessa vaaliyhtymiä. Ehdokasasettelu ja äänestäminen tapahtuisivat vaaliyhtymissä edelleen vaalipiirikohtaisesti, mutta vaalin tulos laskettaisiin vaaliyhtymäkohtaisesti;
- C) Mallien A ja B yhdistelmä: Muodostettaisiin valtakunnalliset vaaliyhtymät mallin A mukaisella vaalipiirijaolla; sekä
- D) Muodostettaisiin seitsemän suurvaalipiiriä.

1. Nykytila

Seuraavassa taulukossa esitetään vaalipiirien edustajanpaikkamäärät väestötietojärjestelmässä 31.3.2002 olleen tilanteen mukaan. Edustajanpaikat määräytyvät vaalipiireissä asuvien Suomen kansalaisten lukumäärän perusteella. Taulukossa on mainittu myös kunkin vaalipiirin osalta myös ns. piilevä äänikynnys, joka tarkoittaa sitä osuutta vaalipiiriin äänistä, jonka puolue tai muu ryhmittymä tarvitsee saadakseen läpi vähintään yhden edustajan.

Vaalipiiri	Paikkamäärä	Piilevä äänikynnys (%)
1. Helsingin vaalipiiri	21	4,5
2. Uudenmaan vaalipiiri	33	2,9 [pienin]
3. Varsinais-Suomen vaalipiiri	17	5,5
4. Satakunnan vaalipiiri	9	10,0
5. Hämeen vaalipiiri	14	6,7
6. Pirkanmaan vaalipiiri	17	5,5
7. Kymen vaalipiiri	13	7,1
8. Etelä-Savon vaalipiiri	6	14,3 [suurin]
9. Pohjois-Savon vaalipiiri	10	9,1
10. Pohjois-Karjalan vaalipiiri	7	12,5
11. Vaasan vaalipiiri	17	5,5
12. Keski-Suomen vaalipiiri	10	9,1
13. Oulun vaalipiiri	18	5,3
14. Lapin vaalipiiri	7	12,5
Yhteensä	199	

Taulukosta voidaan havaita, että suhteellinen vaalitapa toteutuu a) maan eri osissa epätasaisesti ja b) pienimmissä vaalipiireissä epätyytyvästi.

Vuoden 2003 eduskuntavaalien edustajanpaikkojen määrät kussakin vaalipiirissä määräytyvät väestötietojärjestelmässä 30.9.2002 olevan tilanteen mukaan. Tilastokeskuksen laatimien väestöennusteiden mukaan kehitys vuoteen 2020 tulee jatkumaan nykyisenlaisena eli suurimmat vaalipiirit (Uusimaa, Helsinki ja Pirkanmaa) jatkavat kasvuaan ja pienimmät (kuten Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Satakunta ja Lappi) pienentyvät edelleen.

2. Aiempi valmistelu

Eduskunta on kahden lakiesityksen (HE vaalilaista 48/1998 vp. ja HE uudeksi Suomen Hallitusmuodoksi 1/1998 vp.) käsittelyn yhteydessä edellyttänyt, että hallitus selvittää suhteellisuuden toteutumisessa eduskuntavaaleissa olevat ongelmat ja tarvittaessa valmistelee vaalilainsäädännön muutokset suhteellisuuden vahvistamiseksi ja toisaalta poliittisen kentän pirstoutumisen ehkäisemiseksi. Suhteellisuusperiaatteen toteuttamiseksi tarvittavien lainsäädännön muutosten toteuttaminen sisältyy Lipposen II hallituksen ohjelmaan.

Suhteellisuuden toteutumisessa olevia ongelmia käsitellyt vaalitoimikunta 2000 (pj. hallintoneuvos Lauri Tarasti) luovutti mietintönsä oikeusministeriölle 5.6.2001. Toimikunta käsitteli viittä eri ratkaisumallia (tasauspaikkajärjestelmä, vaalialuejärjestelmä, äänikynnysjärjestelmä, St. Lagüesin menetelmä ja vaalipiirirajojen muuttaminen), mutta ei tehnyt ehdotuksia asiasta. Toimikunta kuitenkin kannatti jatkovalmistelua asiassa ja esitti, että mikäli hallitus aikoo ehdottaa vaalijärjestelmän muuttamista, se tulisi tehdä siten, että esitys annettaisiin eduskunnalle vielä tämän vaalikauden aikana ja että ehdotettavat muutokset tulisivat voimaan aikaisintaan vuoden 2007 eduskuntavaaleissa. Oikeusministeriö sai helmikuussa 2002 puolueiden lausunnot toimikunnan käsittelemistä malleista. Puolueilla ei kuitenkaan ollut yhteneväistä näkemystä asiasta.

3. Ratkaisumallit

Seuraavassa esitetään neljä mallia, joiden avulla suhteellisuuden toteutumisessa olevia ongelmia voidaan merkittävästi vähentää.

Malli A: Vaalipiirirajojen muuttaminen

Vaalipiirirajoja muutettaisiin siten, että vaalipiirit olisivat toisiinsa nähden nykyistä samankokoisempia ja että kustakin vaalipiiristä valittaisiin vähintään seitsemän (7) kansanedustajaa. Tätä varten

1) Uudenmaan vaalipiiri jaettaisiin kahteen osaan, Uudenmaan läntiseen ja Uudenmaan itäiseen vaalipiiriin. Vaalipiirien välinen raja kulkisi siten, että Hyvinkää, Tuusula ja Vantaa kuuluisivat itäiseen vaalipiiriin ja Vihti, Nurmijärvi ja Espoo läntiseen vaalipiiriin. Uudenmaan läntisestä vaalipiiristä valittaisiin 16 kansanedustajaa (piilevä äänikynnys 5,9%) ja Uudenmaan itäisestä vaalipiiristä 17 kansanedustajaa (piilevä äänikynnys 5,5%); sekä

2) Etelä-Savon ja Pohjois-Savon vaalipiirit yhdistettäisiin Savon vaalipiiriksi tai vaihtoehtoisesti Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit yhdistettäisiin Itä-Suomen vaalipiiriksi. Savon vaalipiiristä valittaisiin 16 kansanedustajaa (piilevä äänikynnys 5,9%) ja Itä-Suomen vaalipiiristä 23 kansanedustajaa (piilevä äänikynnys 4,2 %).

Alle 10 edustajan vaalipiireiksi jäisivät vielä Lapin vaalipiiri (7 edustajaa) ja Satakunnan vaalipiiri (9 edustajaa) sekä Pohjois-Karjalan vaalipiiri (7 edustajaa), jos Itä-Suomen vaalipiiriä ei toteuteta.

Malli B: Vaaliyhtymäjärjestelmä

Tämä malli on jatkokehitemä vaalitoimikunta 2000:n käsittelemästä vaalialuejärjestelmästä.

Vaaliyhtymäjärjestelmässä on vaalipiirejä ja vaaliyhtymiä. Vaalipiirin edustajapaikkamäärälle määrätään alaraja, esimerkiksi siten, että vaalipiiristä on valittava vähintään 20, 15 tai 10 edustajaa. Jos jonkun vaalipiirin paikkamäärä alittaa säädetyn rajan, vaalipiiri muodostaa maantieteellisesti vierekkäisen vaalipiirin kanssa vaaliyhtymän.

Jos vaaliyhtymä on muodostettu, ehdokasasettelu ja äänestäminen tapahtuvat vaalipiirikohtaisesti, mutta tulokset lasketaan vaaliyhtymäkohtaisesti. Valittavien kansanedustajien paikkojen lukumääriä määrättäessä vaaliyhtymää kohdellaan kuten yksittäistä vaalipiiriä.

Se jälkeen kun vaalien tulos vaaliyhtymässä on *d'Hondtin* menetelmää käyttäen laskettu vaaliyhtymäkohtaisesti, puolueiden ja muiden ryhmittymien vaaliyhtymässä saamat edustajapaikat jyvitetään vaalipiireihin niiden siellä saamien äänimäärien mukaan käyttäen *Hare-Niemayerin* menetelmää. Menetelmä sisältää kaksi laskentasääntöä: 1) jos puolue saa vaaliyhtymässä vain yhden edustajapaikan, se menee siihen vaalipiiriin, jossa puolue sai eniten ääniä; 2) jos puolue saa vaaliyhtymässä vähintään kaksi edustajapaikkaa, ne jaetaan vaalipiirien kesken puolueen vaalipiireissä saamien äänimäärien suhteessa eli siten, että kun puolue saa vaalipiirissä A esimerkiksi 30% kaikista *vaaliyhtymässä saamistaan äänistä*, se saa vaalipiirissä A myös 30% *vaaliyhtymässä saamistaan edustajapaikoista*. Jos vaalipiirin edustajapaikkojen kokonaismäärä poikkeaa siitä paikkamäärästä, mikä on laskettu vaalipiirin asukasluvun mukaan, järjestelmään voidaan liittää lisäsääntö korjaamaan poikkeama.

Malli B.1

Mallissa ehdotetaan valittavien kansanedustajien vähimmäismääräksi vaalipiiriä/vaaliyhtymää kohden **20**, jolloin vaalipiiri- ja vaaliyhtymäjako voisi olla esimerkiksi seuraava:

Vaalipiiri / vaaliyhtymä	Paikkamäärä	Piilevä äänikynnys (%)
1. Helsingin vaalipiiri	21	4,5 [suurin]
2. Uudenmaan vaalipiiri	33	2,9
3. Lounais-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Varsinais-Suomen ja Satakunnan vaalipiirit)	26	3,7
4. Häme-Pirkanmaan <i>vaaliyhtymä</i> (Hämeen ja Pirkanmaan vaalipiirit)	32	3,0
5. Itä-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Kymen, Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit)	35	2,8 [pienin]

6. Länsi-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Vaasan ja Keski-Suomen vaalipiirit)	27	3,6
7. Pohjois-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Oulun ja Lapin vaalipiirit)	25	3,8

Malli B.2

Mallissa ehdotetaan valittavien kansanedustajien vähimmäismääräksi vaalipiiriä/vaaliyhtymää kohden **15**, jolloin vaalipiiri- ja vaaliyhtymäjako voisi olla esimerkiksi seuraava:

Vaalipiiri / vaaliyhtymä	Paikkamäärä	Piilevä äänikynnys (%)
1. Helsingin vaalipiiri	21	4,5
2. Uudenmaan vaalipiiri	33	2,9 [pienin]
3. Lounais-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Varsinais-Suomen ja Satakunnan vaalipiirit)	26	3,7
4. Pirkanmaan vaalipiiri	17	5,5
5. Hämeen ja Kymen <i>vaaliyhtymä</i> (Hämeen ja Kymen vaalipiirit)	27	3,6
6. Etelä-Savon ja Keski-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Etelä-Savon ja Keski-Suomen vaalipiirit)	17	5,5
7. Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan <i>vaaliyhtymä</i> (Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit)	16	5,9 [suurin]
8. Vaasan vaalipiiri	17	5,5
9. Pohjois-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Oulun ja Lapin vaalipiirit)	25	3,8

Malli B.3

Mallissa ehdotetaan valittavien kansanedustajien vähimmäismääräksi vaalipiiriä/vaaliyhtymää kohden **10**, jolloin vaalipiiri- ja vaaliyhtymäjako voisi olla esimerkiksi seuraava. Uudenmaan vaalipiirin osalta tämä malli voidaan toteuttaa joko jakamalla se mallin A mukaisesti kahtia (tämä on huomioitu esimerkissä) tai pitämällä se nykyisellään.

Vaalipiiri / vaaliyhtymä	Paikkamäärä	Piilevä äänikynnys (%)
1. Helsingin vaalipiiri	21	4,5
2. Uudenmaan läntinen vaalipiiri	16	5,9
3. Uudenmaan itäinen vaalipiiri	17	5,5
4. Lounais-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Varsinais-Suomen ja Satakunnan vaalipiirit)	26	3,7 [pienin]

5. Pirkanmaan vaalipiiri	17	5,5
6. Hämeen vaalipiiri	14	6,7
7. Kymen vaalipiiri	13	7,1
8. Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan <i>vaaliyhtymä</i> (Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit)	13	7,1
9. Pohjois-Savon vaalipiiri	10	9,1 [suurin]
10. Vaasan vaalipiiri	17	5,5
11. Keski-Suomen vaalipiiri	10	9,1 [suurin]
12. Pohjois-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Oulun ja Lapin vaalipiirit)	25	3,8

Malli C: Vaalipiirirajojen muutos ja valtakunnallinen vaaliyhtymäjärjestelmä

Tämä malli on mallien A ja B yhdistelmä. Vaaliyhtymäjärjestelmä (malli B) toteutettaisiin valtakunnallisena malli A:n vaalipiiri- ja vaaliyhtymäjako olisi esimerkiksi seuraava:

Vaalipiiri / vaaliyhtymä	Paikkamäärä	Piilevä äänikynnys (%)
1. Etelä-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Helsingin ja läntisen Uudenmaan vaalipiirit)	37	2,6 [pienin]
2. Kaakkois-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Itäisen Uudenmaan ja Kymen vaalipiirit)	29	3,3
3. Lounais-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Varsinais-Suomen ja Satakunnan vaalipiirit)	26	3,7
4. Häme-Pirkanmaan <i>vaaliyhtymä</i> (Hämeen ja Pirkanmaan vaalipiirit)	32	3,0
5. Itä-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit)	23	4,2 [suurin]
6. Länsi-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Vaasan ja Keski-Suomen vaalipiirit)	27	3,6
7. Pohjois-Suomen <i>vaaliyhtymä</i> (Oulun ja Lapin vaalipiirit)	25	3,8

Malli D: Suurvaalipiirit

Tässä mallissa nykyisistä 14 vaalipiiristä muodostettaisiin seitsemän vaalipiiriä, esimerkiksi mallin B.1 mukaisesti.

Vaalipiiri	Paikkamäärä	Piilevä äänikynnys (%)
1. Helsingin vaalipiiri	21	4,5 [suurin]
2. Uudenmaan vaalipiiri	33	2,9

3. Lounais-Suomen vaalipiiri	26	3,7
4. Häme-Pirkanmaan vaalipiiri	32	3,0
5. Itä-Suomen vaalipiiri	35	2,8 [pienin]
6. Länsi-Suomen vaalipiiri	27	3,6
7. Pohjois-Suomen vaalipiiri	25	3,8

4. Yhteenveto malleista A - D

	Vaalipiirin/vaaliyhtymän		Piilevän äänikynnyksen	
	Suurin paikkamäärä	Pienin paikkamäärä	vaihtelu	ero (%-yksikköä)
Nykytilanne	33	6	2,9 - 14,3 %	11,4
Malli A	23	7	4,2 - 12,5 %	8,3
Malli B.1	35	21	2,8 - 4,5 %	1,7
Malli B.2	33	16	2,9 - 5,9 %	3,0
Malli B.3	26	10	3,7 - 9,1 %	5,4
Malli C	37	23	2,6 - 4,2 %	1,6
Malli D	35	21	2,8 - 4,5 %	1,7

5. Vaaliliitoista

Pienissä vaalipiireissä puolueiden väliset vaaliliitot ovat yleisiä. Äänestäjän näkökulmasta ne saattavat kuitenkin hämärtää vaalien selkeyttä ja vaikeuttaa äänestäjän tahdon toteutumista. Edellä mainitussa malleissa B.1, B.2, C ja D vaalipiirin tai vaaliyhtymän korkeinkin piilevä äänikynnys jäisi varsin alhaiseksi (4,2 – 5,9 %), jolloin uudistukseen sisältyisi vaaliliittojen kieltäminen. Vaaliliittojen tarve vähenisi oleellisesti, koska pienikin puolue saattaisi saavuttaa esimerkiksi mallissa B.1 olevan korkeimman (4,5 %) äänikynnyksen. Myös mallissa B.3 äänikynnyksen erot tasoittuisivat nykyisestä, joten myös sen osalta kieltoa voitaisiin harkita.

Vaaliliittojen kieltäminen aiheuttaisi teknisesti vaalilakiin noin 30-40 pykälän muuttamisen.

Jos vaaliliitot kielletäisiin eduskuntavaaleissa, olisi vaalijärjestelmän yhtenäisyyden vuoksi harkittava vaaliliittojen olemassa oloa myös kunnallisvaaleissa ja europarlamenttivaaleissa.

6. Mallien suhteesta perustuslakiin

Vaaliyhtymämallin käyttöönotto (mallit B.1, B.2, B.3 ja C) saattaa vaatia perustuslain 25 §:n muuttamisen, koska suhteellisuus toteutettaisiin ja edustajanpaikkojen lukumäärät määrättäisiin vaalipiirien lisäksi tai niiden sijasta osaksi vaaliyhtymissä.

Mallin A mukainen vaalipiirirajojen muuttaminen ei vaadi perustuslain muuttamista. Sen sijaan suurvaalipiirimalli (malli D) vaatisi, koska nykyisessä perustuslaissa on määrätty vaalipiirien lukumäärälle alaraja (12).

7. Suunnitellut jatkotoimenpiteet

Asiaa käsiteltiin hallituksen iltakoulussa 15.5.2002. Oikeusministeri esitteli asian myös opposition edustajille 10.6.2002. Seuraavaksi etenemisvaihtoehdoista on tarkoitus lähettää lausuntopyyntö kaikille puolerekisteriin merkityille puolueille, maakuntien liitoille ja Suomen Kuntaliitolle. Lausunnot tulisi antaa 31.8.2002 mennessä. Jos lausuntojen jälkeen asiassa näyttää olevan etenemismahdollisuuksia, hallitus antanee syyskaudella 2002 eduskunnalle esityksen vaalilain muuttamiseksi.

LIITE 1

MALLIA: Tuloslaskelma vuoden 1999 eduskuntavaalien äänimäärillä

Seuraavassa esitetään se, millainen vuoden 1999 eduskuntavaalien tulos olisi ollut, jos Uudenmaan vaalipiiri olisi jaettu kahtia ja Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit yhdistetty. Laskelmassa on käytetty

-vuoden 1999 eduskuntavaalien äänimääriä ilman vaaliliittoja sekä

-maakuntapohjaista, vuoden 2003 vaaleissa voimaan tulevaa vaalipiirijakoa.

	Uudenmaan läntinen vp.	Uudenmaan itäinen vp.	<i>Vertailu</i>	Uudenmaan vp. 1999
SDP	4	5	+1	8
KESK	2	2	+1	3
KOK	5	5	+1	9
VAS	1	2		3
VIHR	2	2	+1	3
RKP	2	1	-1	4
SKL			-1	1
REM			-1	1
Yhteensä	16	17	+1	32

	Savon vp.	<i>Vertailu</i>	Mikkelin vp. 1999	Kuopion vp. 1999
SDP	4	-1	3	2
KESK	7		3	4
KOK	3	-1	2	2
VAS	1		-	1
SKL	1		-	1
Yhteensä	16	-2	8	10

	Itä-Suomen vp.	<i>Vertailu</i>	Mikkelin vp. 1999	Kuopion vp. 1999	Pohjois-Karjalan vp. 1999
SDP	7	-2	3	2	4
KESK	9		3	4	2
KOK	3	-2	2	2	1
VAS	2	+1	-	1	-
VIHR	1	+1	-	-	-
SKL	1		-	1	-
Yhteensä	23	-2	8	10	7

LIITE 2

Mallit B.1, B.2, B.3, C ja D: Tuloslaskelmat vuoden 1999 eduskuntavaalien äänimäärillä.

Seuraavassa esitetään se, millainen vuoden 1999 eduskuntavaalien tulos olisi ollut, jos käytössä olisi ollut joku malleista B.1, B.2, B.3, C tai D. Laskelmassa on käytetty -vuoden 1999 eduskuntavaalien äänimääriä ilman vaaliliittoja sekä -maakuntapohjaista, vuoden 2003 vaaleissa voimaan tulevaa vaalipiirijakoa.

Taulukoissa on ensin mainittu puolueen koko maassa saama paikkamäärä ja vertailu vuoden 1999 vaalien todelliseen tulokseen ja sen jälkeen puolueen paikat vaalipiireissä/vaaliyhtymissä.

Lyhenteet: HEL = Helsingin vaalipiiri, UUS = Uudenmaan vaalipiiri, U-L = Uudenmaan läntinen vaalipiiri, U-I = Uudenmaan itäinen vaalipiiri, VAR = Varsinais-Suomen vaalipiiri, SAT = Satakunnan vaalipiiri, HÄM = Hämeen vaalipiiri, PIR = Pirkanmaan vaalipiiri, KYM = Kymen vaalipiiri, ETS = Etelä-Savon vaalipiiri, POS = Pohjois-Savon vaalipiiri, SAV = Savon vaalipiiri, POK = Pohjois-Karjalan vaalipiiri, VAA = Vaasan vaalipiiri, KES = Keski-Suomen vaalipiiri, OUL = Oulun vaalipiiri ja LAP = Lapin vaalipiiri.

Malli B.1:

Vaaliyhtymät: Vaalipiirit:			Lounais-Suomi		Häme-Pirkanmaa		Itä-Suomi				Länsi-Suomi		Pohjois-Suomi	
	HEL	UUS	VAR	SAT	HÄM	PIR	KYM	ETS	POS	POK	VAA	KES	OUL	LAP
SDP 49 (-2)	6	8	4	3	4	5	4	2	2	3	3	2	2	1
KESK 49 (+1)	1	4	3	3	3	3	3	2	4	2	6	3	8	4
KOK 46	7	9	5	2	4	5	3	1	2	1	3	1	2	1
VAS 23 (+3)	1	3	2	2	1	3	1	-	2	-	1	1	3	3
VIHR 14 (+3)	4	4	1	-	1	1	1	-	-	-	-	1	1	-
RKP 11	2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
SKL 6 (-4)	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	1	1	-	-
REM 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PS 0 (-1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yht. 199	<u>21</u>	<u>33</u>	<u>16</u>	<u>10</u>	<u>14</u>	<u>18</u>	<u>13</u>	<u>5</u>	<u>11</u>	<u>6</u>	<u>18</u>	<u>9</u>	<u>16</u>	<u>9</u>

Malli B.2:

Vaaliyhtymät: Vaalipiirit:			Lounais-Suomi		PIR	Häme-Kymi		Etelä-Savo - Keski-Suomi		Pohj.-Savo - Pohj.-Karj.		VAA	Pohjois-Suomi	
	HEL	UUS	VAR	SAT		HÄM	KYM	ETS	KES	POS	POK		OUL	LAP
SDP 51	6	8	4	3	5	4	5	2	3	2	3	3	2	1
KESK 50 (+2)	1	4	3	3	3	3	3	3	3	4	2	6	8	4
KOK 45 (-1)	7	9	5	2	5	4	3	1	2	1	1	2	2	1
VAS 23 (+3)	1	3	2	2	3	1	1	-	1	2	-	1	3	3
VIHR 13 (+2)	4	4	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-	1	-
RKP 11	2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
SKL 5 (-5)	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	-	-
REM 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PS 0 (-1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yht. 199	<u>21</u>	<u>33</u>	<u>16</u>	<u>10</u>	<u>17</u>	<u>14</u>	<u>13</u>	<u>6</u>	<u>11</u>	<u>10</u>	<u>6</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>9</u>

Malli B.3:

<i>Vaaliyhtymät:</i>	Lounais-Suomi						Etelä-Savo - Pohj.-Karj.					Pohjois-Suomi			
<i>Vaalipiirit:</i>	<u>HEL</u>	<u>U-L</u>	<u>U-I</u>	<u>VAR</u>	<u>SAT</u>	<u>PIR</u>	<u>HÄM</u>	<u>KYM</u>	<u>ETS</u>	<u>POK</u>	<u>POS</u>	<u>KES</u>	<u>VAA</u>	<u>OUL</u>	<u>LAP</u>
SDP 53 (+2)	6	4	5	4	3	5	5	5	2	3	2	3	3	2	1
KESK 51 (+3)	1	2	2	3	3	3	2	3	3	2	5	4	6	8	4
KOK 47 (+1)	7	5	5	2	5	4	4	1	1	2	1	2	2	1	
VAS 22 (+2)	1	1	2	2	2	3	1	1	-	-	1	1	1	3	3
VIHR 12 (+1)	4	2	2	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
RKP 10 (-1)	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
SKL 4 (-6)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	1	-	-
REM 0 (-1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PS 0 (-1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yht. 199	<u>21</u>	<u>16</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>10</u>	<u>17</u>	<u>14</u>	<u>13</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>10</u>	<u>10</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>9</u>

Malli C:

<i>Vaaliyhtymät:</i>	Etelä-Suomi		Kaakkois-Suomi		Lounais-Suomi		Häme-Pirkanmaa		Itä-Suomi		Länsi-Suomi		Pohjois-Suomi	
<i>Vaalipiirit:</i>	<u>HEL</u>	<u>U-L</u>	<u>U-I</u>	<u>KYM</u>	<u>VAR</u>	<u>SAT</u>	<u>HÄM</u>	<u>PIR</u>	<u>SAV</u>	<u>POK</u>	<u>VAA</u>	<u>KES</u>	<u>OUL</u>	<u>LAP</u>
SDP 49 (-2)	6	3	4	5	4	3	4	5	4	3	3	2	2	1
KESK 50 (+2)	1	2	2	3	3	3	3	3	7	2	6	3	8	4
KOK 45 (-1)	7	4	4	4	5	2	4	5	2	1	3	1	2	1
VAS 24 (+4)	2	1	2	1	2	2	1	3	2	-	1	1	3	3
VIHR 13 (+2)	4	1	1	1	1	-	1	1	1	-	-	1	1	-
RKP 10 (-1)	2	2	1	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-
SKL 7 (-3)	1	-	-	1	-	-	1	1	1	-	1	1	-	-
NUSU 1 (+1)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
REM 0 (-1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PS 0 (-1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yht. 199	<u>24</u>	<u>13</u>	<u>14</u>	<u>15</u>	<u>16</u>	<u>10</u>	<u>14</u>	<u>18</u>	<u>17</u>	<u>6</u>	<u>18</u>	<u>9</u>	<u>16</u>	<u>9</u>

Malli D:

<i>Vaalipiirit:</i>	<u>HEL</u>	<u>UUS</u>	<u>LOUNAISSUOMI</u>	<u>HÄMEPIRKANMAA</u>	<u>ITÄ-SUOMI</u>	<u>LÄNSI-SUOMI</u>	<u>POHJOIS-SUOMI</u>
SDP 49 (-2)	6	8	7	9	11	5	3
KESK 49 (+1)	1	4	6	6	11	9	12
KOK 46	7	9	7	9	7	4	3
VAS 23 (+3)	1	3	4	4	3	2	6
VIHR 14 (+3)	4	4	1	2	1	1	1
RKP 11	2	4	1	-	-	4	-
SKL 6 (-4)	-	-	-	2	2	2	-
REM 1	-	1	-	-	-	-	-
PS 0 (-1)	-	-	-	-	-	-	-
Yht. 199	<u>21</u>	<u>33</u>	<u>26</u>	<u>32</u>	<u>35</u>	<u>27</u>	<u>25</u>